

**TAARIFA YA KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA UTAWALA NA
SERIKALI ZA MITAA KUHUSU UTEKELEZAJI WA MAJUKUMU
YA OFISI YA RAIS, MENEJIMENTI YA UTUMISHI WA UMMA
NA UTAWALA BORA KWA MWAKA WA FEDHA 2021/2022,
PAMOJA NA MAONI YA KAMATI KUHUSU MAKADIRIO
YA MAPATO NA MATUMIZI KWA MWAKA
WA FEDHA 2022/2023**

APRILI, 2022

ORODHA YA MAJEDWALI

Jedwali Na.0 1: Mchanganuo wa kiasi cha fedha zilizoidhinishwa kwa ajili ya Miradi ya Maendeleo kwa mwaka 2021/2022 kwa kila Fungu	6
Jedwali Na.0 2: Mchanganuo wa kiasi cha fedha kilichoidhinishwa na kiasi kilichopokelewa hadi Februari, 2022.....	7
Jedwali Na.0 3: Ulinganisho wa kiasi cha fedha kilichoidhinishwa na kupokelewa kwa ajili ya Matumizi ya kawaida hadi Februari, 2022	10
Jedwali Na.0 4: Mchanganuo wa Makadirio ya Matumizi ya Ofisi hii na Taasisi zake kwa mwaka 2022/2023	14
Jedwali Na.0 5: Mchanganuo wa Makadirio wa mwaka 2021/2022 ikilinganishwa na Maombi ya fedha kwa mwaka 2022/2023	15
Jedwali Na.0 6: Ulinganisho wa Makadirio ya Matumizi ya Kawaida kwa Mwaka 2022/2023 na upatikanaji wa fedha kwa Mwaka 2021/2022.....	17
Jedwali Na.0 7: Uchanganuzi wa Makadirio ya Matumizi ya Miradi ya Maendeleo kwa mwaka wa fedha 2022/2023 Ofisi hii na Taasisi zake ikilinganishwa na Mwaka 2021/2022	20

YALIYOMO

SEHEMU YA KWANZA	1
1.0 MAELEZO YA JUMLA.....	1
1.1 Utangulizi.....	1
1.2 Msingi wa Uchambuzi wa Kamati	2
1.3 Mawanda ya Uchambuzi.....	3
SEHEMU YA PILI	4
2.0 MATOKEO YA UCHAMBUZI NA TATHMINI	4
2.1 Ufafanuzi wa Jumla.....	4
2.2 Matokeo ya Uchambuzi wa Taarifa za Utekelezaji kwa mwaka wa fedha 2021/2022	4
2.2.1 Utekelezaji wa Mipango na Majukumu ya Ofisi ya Rais	5
2.2.2 Uchambuzi wa Taarifa za Utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo.....	6
2.2.3 Uchambuzi wa Taarifa za Upatikanaji wa Fedha za Matumizi ya Kawaida.....	9
2.2.4 Uzingatiaji wa Ushauri wa Kamati.....	12
2.3 Yatokanayo na Uchanganuzi wa Makadirio ya Mapato na Matumizi kwa mwaka wa fedha 2022/2023.....	13
2.3.1 Uchambuzi wa Makadirio ya Jumla ya Matumizi ya Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora.....	14
2.3.2 Uchambuzi wa Makadirio ya Matumizi ya kawaida.....	16
2.3.3 Uchambuzi wa Makadirio ya Matumizi kwa ajili ya Miradi ya Maendeleo.....	19
SEHEMU YA TATU	22
3.0 MAONI NA USHAURI WA KAMATI.....	22
3.1 Maelezo	22
3.2 Ushauri wa Kamati.....	23
SEHEMU YA NNE	26
4.0 HITIMISHO	26
4.1 Maelezo ya Kuhitimisha	26
4.2 Shukurani	27

**TAARIFA YA KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA UTAWALA NA
SERIKALI ZA MITAA KUHUSU UTEKELEZAJI WA MAJUKUMU
YA OFISI YA RAIS, MENEJIMENTI YA UTUMISHI WA UMMA
NA UTAWALA BORA KWA MWAKA WA FEDHA 2021/2022
PAMOJA NA MAONI YA KAMATI KUHUSU MAKADIRIO
YA MAPATO NA MATUMIZI YA OFISI HIYO
KWA MWAKA WA FEDHA 2022/2023**

SEHEMU YA KWANZA

1.0 MAELEZO YA JUMLA

1.1 Utangulizi

Mheshimiwa Spika, kwa mujibu wa Kanuni ya 118 (9) ya Kanuni za Kudumu za Bunge, Toleo la Juni, 2020, naomba kuwasilisha Taarifa ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Utawala na Serikali za Mitaa, kuhusu Utekelezaji wa majukumu ya Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora, kwa Mwaka wa Fedha 2021/2022, pamoja na Maoni ya Kamati kuhusu Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Ofisi hiyo kwa Mwaka wa Fedha wa 2022/2023.

Mheshimiwa Spika, ili kuliwezesha Bunge kufuatilia taarifa hii ipasavyo, naomba kutambulisha sehemu nne za Taarifa hii ambazo ni:-

- (a) Sehemu ya **Kwanza** yenye maelezo ya jumla, inabainisha msingi na Muundo wa Taarifa;

- (b) Sehemu ya **Pili** yenye ufafanuzi na uchanganuzi, inachambua Taarifa za Utekelezaji, Upatikanaji wa fedha na uzingatiaji wa Ushauri wa Kamati;
- (c) Sehemu ya **Tatu** yenye Maoni na Ushauri, inakamilisha uchambuzi kwa kuonesha maoni au mtazamo kutokana na uchambuzi unaojenga msingi wa ushauri wa Kamati; na
- (d) Sehemu ya **Nne** na ya mwisho yenye hitimisho, inamalizia taarifa kwa kulishauri Bunge kuhusu hoja ya Waziri wa Nchi, Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora.

1.2 Msingi wa Uchambuzi wa Kamati

Mheshimiwa Spika, Msingi wa Kamati kuchambua Taarifa ya Utekelezaji wa Bajeti na Makadirio ya Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora ni Masharti ya Kanuni za Bunge. Kifungu cha 6 (4) (a) kikisomwa kwa pamoja na Kifungu cha 7(1)(a) cha Nyongeza ya Nane ya Kanuni za Bunge, kinatambua jukumu la Kamati hii kufanya uchambuzi huo. Aidha, Kanuni ya 117(4) ya Kanuni za Bunge imeweka masharti yaliyotaka Taarifa ya Utekelezaji na Makadirio ya Ofisi hii kuchambuliwa na Kamati kabla ya kujadiliwa Bungeni.

Mheshimiwa Spika, ili kukidhi masharti hayo, tarehe 21 hadi 22 Kamati ilipokea na kujadili Taarifa ya Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora kuhusu Utekelezaji wa majukumu ya Ofisi hiyo kwa mwaka wa fedha 2021/2022 pamoja na Makadirio ya

Mapato na Matumizi ya Ofisi hiyo kwa mwaka wa fedha 2022/2023. Katika hatua hiyo, Kamati ilifanya Uchambuzi wa kina na matokeo yake ni Taarifa hii. Naliomba Bunge lako Tukufu liipokee taarifa hii na kuijadili sambamba na Hoja ya Waziri wa Nchi Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora.

1.3 Mawanda ya Uchambuzi

Mheshimiwa Spika, Taarifa ya Utekelezaji wa Majukumu na Makadirio ya Mapato na Matumizi iliyochambuliwa na Kamati, inahusu utekelezaji wa bajeti kwa mwaka wa fedha 2021/2022 na Makadirio ya Mapato na Matumizi kwa mwaka wa fedha 2022/2023 kwa ajili ya Ofisi hii muhimu pamoja na Taasisi zilizo chini yake. Randama zenye taarifa hizo zinahusu Mafungu (Votes) saba ambayo ni:-

- (a) **Fungu 20:** Ofisi ya Rais, Ikulu;
- (b) **Fungu 30:** Ofisi ya Rais, Sekretarieti ya Baraza la Mawaziri;
- (c) **Fungu 32:** Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma;
- (d) **Fungu 33:** Ofisi ya Rais, Sekretarieti ya Maadili ya Viongozi wa Umma;
- (e) **Fungu 67:** Ofisi ya Rais, Sekretarieti ya Ajira katika Utumishi wa Umma;
- (f) **Fungu 94:** Ofisi ya Rais ,Tume ya Utumishi wa Umma; na
- (g) **Fungu 04:** Ofisi ya Rais, Idara ya Kumbukumbu na Nyaraka za Taifa.

SEHEMU YA PILI

2.0 MATOKEO YA UCHAMBUZI NA TATHMINI

2.1 Ufafanuzi wa Jumla

Mheshimiwa Spika, Kanuni ya 117 (2) ya Kanuni za Bunge ilitoa siku zisizozidi Tisa kwa Kamati kufanya uchambuzi wa Taarifa za utekelezaji wa bajeti. Kanuni hiyo inatambua umuhimu wa kufanya ulinganisho kati ya utekelezaji wa bajeti unaoripotiwa na Makadirio ya Mapato na Matumizi kwa mwaka wa fedha unaofuata. Kwa msingi huo, Taarifa hii inaripoti yafuatayo:-

- (a) Matokeo ya Uchambuzi wa Taarifa za Utekelezaji wa Mpango na Bajeti kwa mwaka wa fedha 2021/2022; na
- (b) Yatokanayo na uchanganuzi wa Makadirio ya Mapato na Matumizi kwa mwaka wa fedha 2022/2023.

2.2 Matokeo ya Uchambuzi wa Taarifa za Utekelezaji kwa mwaka wa fedha 2021/2022

Mheshimiwa Spika, napenda kulijulisha Bunge lako Tukufu kwamba, Kamati ilizingatia Kanuni ya 117 (2) ya Kanuni za Bunge na kuchambua Taarifa za Utekelezaji wa Bajeti za Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora. Kazi hiyo ilifanyika tarehe 21 na 22 Machi, 2022. Uchambuzi huo ulijenga msingi wa kulinganisha uzoefu uliopatikana kwa mwaka wa fedha 2021/2022 na mipango ya bajeti kwa mwaka wa fedha 2022/2023. Mambo yaliyochambuliwa ni Ukusanyaji wa Maduhuli, Utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo na

Upatikanaji wa fedha kwa ajili ya Matumizi ya kawaida kwa mwaka wa fedha 2021/2022. Uchanganuzi huo ni kama ifuatavyo:-

2.2.1 Utekelezaji wa Mipango na Majukumu ya Ofisi ya Rais

Mheshimiwa Spika, bajeti iliyoidhinishwa kwa mwaka wa fedha 2021/2022 ilikusudiwa kufanikisha utekelezaji wa mipango na majukumu ya Ofisi ya Rais, Menjimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora. Ili kuliwezesha Bunge kujiridhisha na mwenendo wa Matumizi unavyoakisi madhumuni ya kuidhinishwa kwa bajeti hiyo, Kamati ilidadisi utekelezaji wa mipango na majukumu ya Wizara hii.

Mheshimiwa Spika, naomba kulijulisha Bunge hili kuwa kwa kiasi kikubwa utekelezaji wa bajeti umezingatia mipango na majukumu yaliyoombewa fedha. Kwa mfano, sehemu ya fedha zilizoidhinishwa na Bunge na kupatikana, zimetumika kusimamia misingi yote ya Utumishi kwa kulinda Maadili ya Mtumishi wa Umma. Aidha, Ofisi hii ilitumia fedha zilizopatikana kusimamia na kuimarisha misingi ya Utawala Bora. Mfano wa usimamizi huo ni juhudi za Serikali kusimamia uzingatiaji wa haki kwa Watanzania wote, Wanawake na Wanaume kwa kuzingatia na kuheshimu Katiba na Sheria.

Mheshimiwa Spika, kutokana na hali hiyo, Kamati inampongeza Mhe. Samia Suluhu Hassan Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Amiri Jeshi Mkuu kwa usimamizi madhubuti wa jambo hilo. Kwa maoni yetu, hali ya usimamizi

wa Utumishi wa Umma na kuimarika katika misingi ya utawala Bora, imeipandisha zaidi Tanzania katika medani za utawala Bora Afrika na Duniani.

2.2.2 Uchambuzi wa Taarifa za Utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo

Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2021/2022, Ofisi hii ilitengewa jumla ya Sh. **183,358,401,000.00** sawa na **asilimia 28.6** ya bajeti yake ya Matumizi ya Maendeleo. Mchanganuo wa kiasi hicho cha fedha kwa Mafungu yaliyo chini ya Ofisi hii umeoneshwa katika **Jedwali Na. 01**.

Jedwali Na.0 1: Mchanganuo wa kiasi cha fedha zilizoidhinishwa kwa ajili ya Miradi ya Maendeleo kwa mwaka 2021/2022 kwa kila Fungu

FUNG	TAASISI	KIASI	% ya Jumla
30	Sekretarieti Baraza la Mawaziri	171,858,401,000	93.7
33	S. Maadili viongozi	1,850,000,000	1.0
32	Utumishi wa Umma	7,650,000,000	4.2
04	Idara ya Kumb. na Nyaraka	2,000,000,000	1.1
JUMLA		183,358,401,000.00	100

Chanzo: *Randama za Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora*

Mheshimiwa Spika, Taarifa zilizowasilishwa kwenye Kamati zilionyesha kuwa hadi mwezi Februari, 2022, Ofisi hii na Taasisi zilizochini yake ilipokea jumla ya Sh. **82,037,068,997.00** kwa ajili ya kugharimia utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo. Kiasi hicho ni sawa na **asilimia 44.7** ya Bajeti iliyoidhinishwa kwa ajili ya Miradi ya Maendeleo inayotekelezwa na Ofisi hii kwa mwaka 2021/2022. Mchanganuo wa fedha hizo zilizoidhinishwa na kupatikana unaonekana kwenye **Jedwali Na. 02.**

Jedwali Na.0 2: Mchanganuo wa kiasi cha fedha kilichoidhinishwa na kiasi kilichopokelewa hadi Februari, 2022

FUNGU	TAASISI	KIASI KILICHOIDHINISHWA	% ya jumla	KIASI KILICHOPOKEWA	% ya jumla	% ya lengo
30	Sekretarieti Balaza la Mawaziri	171,858,401,000.00	93.7	78,559,889,830.00	95.8	45.7
33	Sekretarieti ya Maadili viongozi	1,850,000,000.00	1.0	74,510,000.00	0.1	4.01
32	Utumishi wa Umma	7,650,000,000.00	4.2	3,062,669,167.10	3.7	40.0
04	Idara ya Kumb. na Nyaraka	2,000,000,000.00	1.1	340,000,000.00	0.4	17.0
JUMLA		183,358,401,000.00	100	82,037,068,997.00		44.7

Chanzo: *Uchanganuzi wa Taarifa kutoka Randama za Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora ulioandaliwa na Kamati*

Mheshimiwa Spika, Uchambuzi wa utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo umeonesha kwamba: -

- (a) Hadi kufikia mwezi Februari, 2022, fedha zilizopokelewa kwa ajili ya utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo ni **asilimia 44.7** ya bajeti iliyoidhinishwa. Kiasi hicho ni pungufu ikilinganishwa na kipindi cha utekelezaji wa bajeti wa mwaka unaoisha. Hali hiyo inayoashiria kutokamilika kwa Mradi ifikapo mwezi Juni, 2022.
- (b) Upatikanaji wa fedha za Mradi wa Maendeleo kwa ujumla hautoi matumani ya kukamilika kwa Miradi hiyo. Aidha, utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo inayotekelezwa na Sekretarieti ya Maadili ya Viongozi wa Umma unakabiliwa na upatikanaji hafifu wa fedha za kugharimia Miradi ikilinganishwa na Miradi inayotekelezwa na Taasisi nyingine.
- (c) Licha ya upatikanaji wa fedha kwa ajili ya utekelezaji wa jumla wa Miradi ya Maendeleo kuwa hafifu, lakini imeonekana msukumo mdogo kwenye Miradi ya Maendeleo inayotekelezwa na Sekretarieti ya Maadili ya Viongozi wa Umma. Miradi hiyo katika bajeti ilitengewa **asilimia 1** ya bajeti ya Miradi ya Ofisi hii lakini kwenye upatikanaji wa fedha, Miradi hiyo imepata **asilimia 0.1** ya fedha iliyopokelewa.

Mheshimiwa Spika, Kwa uchambuzi huo, itakuwa vigumu kwa Sekretarieti ya Maadili ya Viongozi wa Umma kutekeleza Miradi ya Maendeleo. Aidha, Idara ya Kumbukumbu na Nyaraka haina uwezekano wa kukamilisha utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo. Hali hiyo ikiendelea, itapoteza maana ya Taasisi hizo kupanga utekelezaji wa mradi ya Maendeleo.

2.2.3 Uchambuzi wa Taarifa za Upatikanaji wa Fedha za Matumizi ya Kawaida

Mheshimiwa Spika, Ofisi ya Rais Menejimenti ya Utumishi wa Umma pamoja na Taasisi zake iliidhinishiwa jumla ya Sh. **552,609,738,829.00** kwa ajili ya Matumizi Kawaida. Hata hivyo, taarifa zilionesha kuwa, hadi kufikia Mwezi Februari, 2022, zilipokewa jumla ya Sh. **384,448,364,791.19** sawa na **asilimia 69.6** ya bajeti iliyoidhinishwa kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida. Mchanganuo wa fedha zilizoidhinishwa na kupatikana kwa Taasisi zilizochini ya Ofisi hii unaonekana katika **Jedwali Na. 03.**

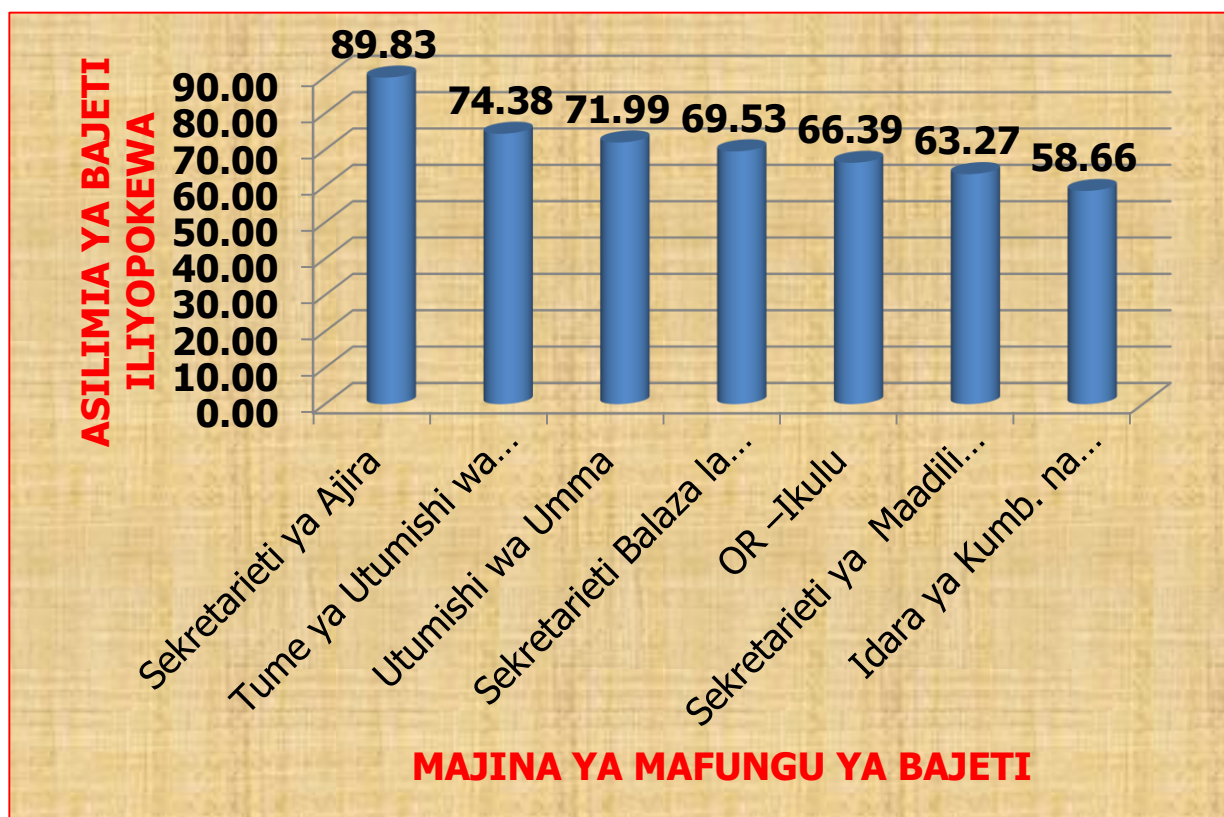
Jedwali Na.0 3: Ulinganisho wa kiasi cha fedha kilichoidhinishwa na kupokelewa kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida hadi Februari, 2022

TAASISI	MAKADIRIO KWA MWAKA 2021/2022	KIASI KILICHOPATIKANA HADI MWEZI FEBRUARI, 2022	% YA MAKADIRIO
OR –Ikulu	24,557,764,000.00	16,303,723,999.98	66.4
Sekretarieti Balaza la Mawaziri	467,921,917,000.00	325,350,798,801.90	69.5
Sekretarieti ya Maadili viongozi	7,366,921,000.00	4,661,073,244.47	63.3
Utumishi wa Umma	38,219,114,000.00	27,513,866,417.10	72.0
Sekretarieti ya Ajira	3,388,771,000.00	3,044,094,284.68	89.8
Tume ya Utumishi wa Umma	6,560,233,829.00	4,879,498,000.00	74.4
Idara ya Kumb. na Nyaraka	4,595,018,000.00	2,695,310,043.06	58.7
JUMLA	552,609,738,829.00	384,448,364,791.19	69.6

Chanzo: *Uchanganuzi wa Taarifa zilizomo kwenye Randama za Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora.*

Mheshimiwa Spika, Uchambuzi unaonesha kwamba:

- (a) Mwenendo wa jumla wa upatikanaji wa fedha kwa ajili ya Matumizi ya kawaida hadi mwezi Februari, 2022 ni **asilimia 69.6**. Hata hivyo ulinganisho wa upatikanaji wa fedha kwa Mafungu ya Ofisi hii unaonesha kutofautiana kwa kiasi kinachopokelewa kama inavyoonekana katika **Mchoro Na. 01.**

Chanzo: Uchanganuzi wa data katika Jedwali Na. 03 kwa ajili ya kufanya ulinganisho

- (b) Hadi mwezi Februari, 2022, Sekretarieti ya Ajira katika Utumishi wa Umma ilipokea fedha iliyoidhinishwa kwa kiwango cha **asilimia 89.8** ya bajeti yake ya Matumizi ya Kawaida. Kwa mwenendo huo, kuna uwezekano mkubwa wa kupata na kutumia fedha kama ilivyoidhinishwa na Bunge;
- (c) Mwenendo wa upatikanaji wa fedha za Matumizi ya Kawaida kwa ajili ya Idara ya Kumbukumbu na Nyaraka hautoi matumaini. Hadi mwezi Februari, 2022, idara hii ilipokea **asilimia 58.7** ya bajeti yake ya Matumizi ya

Kawaida. Kwa hali hiyo, uendeshaaji wa shughuli za Idara ya Kumbukumbu na Nyaraka umeathirika kwa kiasi.

- (d) Sekretarieti ya Maadili ya Viongozi wa Umma imepokea kiasi kidogo cha fedha za uendeshaaji. Ulinganisho unaonesha kuwa shughuli za Sekretarieti ya Maadili ya Viongozi wa Umma na za Idara ya Kumbukumbu na Nyaraka hazijapata uzito unaostahili kwa kupewa kiasi cha fedha pungufu ya **asilimia 65** ya Bajeti iliyoidhinishwa na Bunge.

Mheshimiwa Spika, kwa uchambuzi huo, ni dhahiri uzoefu unaopatikana katika mwaka wa fedha 2021/2022 utafaa kutumika ili kuzikabili changamoto za upatikanaji wa fedha kwa mwaka wa fedha 2022/2023.

2.2.4 Uzingatiaji wa Ushauri wa Kamati

Mheshimiwa Spika, wakati wa kupitia na kuidhinisha Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora, Kamati ilitoa Maoni na Ushauri katika maeneo Kumi na Nane (18). Napenda kulitaarifu Bunge lako Tukufu kuwa kwa kiasi kikubwa ushauri wa Kamati umezingatiwa.

Mheshimiwa Spika, Mfano wa ushauri uliozingatiwa, unahusu Serikali kukamilisha usanifu na ujenzi wa Mfumo Maalum (Government Enterprise Service Bus, GovESB) wa kuwezesha Mifumo ya Serikali kusomana na kubadilishana Taarifa.

Utekelezaji ulioripotiwa unaonesha kuwa baadhi ya Taasisi zimeunganishwa na Mpango kazi wa kuhakikisha Taasisi zote za Serikali zinaunganishwa katika Mfumo huu. Aidha, viwango na Miongozo imeandaliwa kuwezesha ubadilishanaji wa Taarifa kuwa endelevu, wenye tija na usalama wa Taarifa.

Mheshimiwa Spika, pamoja na kuipongeza Serikali kwa kuzingatia sehemu kubwa ya ushauri uliotolewa, bado kuna umuhimu kwa Serikali kuujali ushauri unaotolewa na Kamati Bungeni. Kwa maoni ya Kamati, uzingatiaji wa ushauri wa Kamati unawezesha Serikali kukidhi matarajio ya Wananchi wanaowakilishwa Bungeni.

2.3 Yatokanayo na Uchanganuzi wa Makadirio ya Mapato na Matumizi kwa mwaka wa fedha 2022/2023

Mheshimiwa Spika, Kanuni za Kudumu za Bunge zimetambua umuhimu wa uzoefu unaopatikana katika mwaka wa fedha unaoisha ili kuchambua Makadirio ya Mapato na Matumizi kwa mwaka wa fedha unaofuata kama ilivyoelekezwa katika Kanuni ya 117 (2) ya Kanuni za Bunge. Kamati imezingatia umuhimu huo na masharti ya Kanuni za Bunge kwa kuchambua mambo Makuu manne kuhusu Makadirio ya Mapato na Matumizi kwa mwaka wa fedha 2022/2023 kama ifuatavyo:-

2.3.1 Uchambuzi wa Makadirio ya Jumla ya Matumizi ya Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora

Mheshimiwa Spika, kuhusu Makadirio ya Matumizi, Kamati ilijulishwa kwamba, kwa mwaka wa fedha 2022/2023, Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora inaomba kuidhinishiwa Matumizi ya Sh. **850,787,564,000.00** Kiasi hicho ni ongezeko la bajeti la asilimia **16** ikilinganishwa na Bajeti ya Ofisi hii kwa mwaka wa fedha 2021/2022. Uchanganuzi wa Makadirio hayo kwa Taasisi zilizo chini ya Ofisi hii, unabainishwa kwenye **Jedwali Na. 04**.

Jedwali Na.0 4: Mchanganuo wa Makadirio ya Matumizi ya Ofisi hii na Taasisi zake kwa Mwaka wa Fedha 2022/2023

FUNGU	TAASISI	KIASI	% ya Jumla
20	OR –Ikulu	29,828,203,000.00	3.5
30	Sekretarieti Balaza la Mawaziri	741,299,267,000.00	87.1
33	Sekretarieti ya Maadili viongozi	12,730,049,000.00	1.5
32	Menejimenti ya Utumishi wa Umma	47,611,581,000.00	5.6
67	Sekretarieti ya Ajira katika Utumishi wa Umma	8,721,849,000.00	1
94	Tume ya Utumishi wa Umma	5,681,824,000.00	0.6
04	Idara ya Kumb. na Nyaraka	4,914,791,000.00	0.6
JUMLA		850,787,564,000.00	100

Chanzo: Uchanganuzi wa Kamati wa Taarifa za Randama za Mafungu yote chini ya Ofisi hii

Mheshimiwa Spika, kwa kuthamini uzoefu uliopatikana katika utekelezaji wa Bajeti inayoisha, Kamati ilifanya ulinganisho kati ya Makadirio hayo kwa mwaka wa fedha 2022/2023 na Bajeti iliyoidhinishwa na kupatikana kwa mwaka wa fedha 2021/2022. Mchanganuo na ulinganisho uliofanyika unaonekana katika **Jedwali Na. 05**.

Jedwali Na.0 5: Mchanganuo wa Makadirio kwa Mwaka wa Fedha 2021/2022 ikilinganishwa na maombi ya fedha kwa Mwaka wa Fedha 2022/2023

TAASISI	BAJETI KWA MWAKA 2021/2022	FEDHA ILIYOPATIKANA		FEDHA INAOMBWA KWA MWAKA 2022/2023	ONGEZEKO
OR –Ikulu	24,555,764,000.00	16,303,723,999.98	66.4	29,828,203,000.00	21.5
Sekretarieti Balaza la Mawaziri	639,780,318,000.00	325,350,798,801.90	69.6	741,299,267,000.00	58.6
Sekretarieti ya Maadili viongozi	9,216,921,000.00	7,366,921,000.00	79.9	12,730,049,000.00	38.1
Menejimenti ya Utumishi wa Umma	45,869,114,000.00	30,576,535,584.20	66.7	47,611,581,000.00	3.8
Sekretarieti ya Ajira katika Utumishi wa Umma	3,388,771,000.00	3,044,094,284.68	89.8	8,721,849,000.00	157
Tume ya Utumishi wa Umma	6,560,233,829.00	4,879,498,830.00	74.4	5,681,824,000.00	-13.4
Idara ya Kumb. na Nyaraka	4,595,018,000.00	1,899,707,956.97	41.3	4,938,791,000.00	7.5
JUMLA	733,966,139,829.00	389,421,280,457.73	69.4	850,811,564,000.00	16

Chanzo: Uchanganuzi wa Kamati wa Taarifa za Randama za Mafungu yote chini ya Ofisi hii

Mheshimiwa Spika, kwa uchambuzi huo, Kamati imebaini kama ifuatavyo:-

- (a) Kwa ujumla Makadirio ya Matumizi kwa mwaka wa fedha 2022/2023 yameongezeka kwa **asilimia 16** ikilinganishwa na bajeti iliyoidhinishwa kwa mwaka wa fedha 2021/2022. Hata hivyo, Makadirio ya Matumizi kwa ajili ya Tume ya Utumishi wa Umma yamepungua kwa **asilimia 13.4**.
- (b) Makadirio ya Sekretarieti ya Ajira katika Utumishi wa Umma yameongezeka kwa kiasi kikubwa, ambacho ni **asilimia 157.4**. Ongezeko hilo limetokana na kutengewa fedha kwa ajili ya kutekeleza Miradi ya Maendeleo inayohusu uboreshaji wa Mifumo.
- (c) Pamoja na ongezeko la jumla la bajeti uzoefu uliopatikana kuhusu upatikanaji wa fedha kwa mwaka 2021/2022 unaonyesha kuwa ongezeko hilo linaweza lisiwe na tija iwapo fedha hazitopatikana kama inavyopangwa.

2.3.2 Uchambuzi wa Makadirio ya Matumizi ya Kawaida

Mheshimiwa Spika, Kamati ilizingatia kuwa Matumizi ya Kawaida yanahusu Gharama za Uendeshaji na Mishahara katika Ofisi hii na Taasisi zinazohusika. Ili kutathmini mwelekeo wa utekelezaji wa majukumu ya Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora katika kutoa huduma kwa Wananchi, Kamati ilichambua Makadirio ya Matumizi ya kawaida yaliyowasilishwa na Mtoa hoja.

Mheshimiwa Spika, katika kufanikisha hilo, Kamati ilichanganua jumla ya Sh. **850,787,564,000.00** zinazoombwa kwa Matumizi ya Ofisi hii kwa mwaka wa fedha 2022/2023. Uchanganuzi huo kwa kutumia njia ya majedwali, ulilenga kuona uwiano wa Matumizi ya Kawaida na Matumizi ya Maendeleo kwa kila Taasisi chini ya Ofisi hii. Aidha, ulinganisho wa Makadirio hayo kwa upande mmoja na bajeti iliyoidhinishwa na kupatikana kwa mwaka 2021/2022 ikililinganishwa na upatikanaji wa fedha kwa upande mwingine, ni miongoni mwa vigezo vya uchambuzi vilivyotumiwa na Kamati. Mchanganuo huo unaonekana katika **Jedwali Na. 06.**

**Jedwali Na.0 6: Ulinganisho wa Makadirio ya Matumizi ya Kawaida
kwa Mwaka wa Fedha 2022/2023 na upatikanaji wa fedha kwa
Mwaka wa Fedha 2021/2022**

TAASISI	BAJETI KWA MWAKA 2021/2022	FEDHA ILİYOPATIKANA	MAOMBI KWA MWAKA 2022/2023	% ONGEZEKO
OR –Ikulu	24,557,764,000.00	16,303,723,999.98	29,828,203,000.00	21.5
Sekretarieti Balaza la Mawaziri	467,921,917,000.00	325,350,798,801.90	577,206,673,000.00	23.4
Sekretarieti ya Maadili viongozi	7,366,921,000.00	4,661,073,244.47	9,260,049,000.00	25.7
Menejimenti ya Utumishi wa Umma	45,869,114,000.00	27,513,866,417.10	39,541,381,000.00	-13.8
Sekretarieti ya Ajira katika Utumishi wa Umma	3,388,771,000.00	3,044,094,284.68	5,063,849,000.00	49.4
Tume ya Utumishi wa Umma	4,879,998,430.00	4,879,498,830.00	5,481,824,000.00	12.3
Idara ya Kumb. na Nyaraka	2,571,018,000.00	1,559,707,956.97	3,504,791,000.00	36.3
JUMLA	556,555,503,430.00	383,312,763,535.10	669,886,770,000.00	20.4

Mheshimiwa Spika, Uchambuzi umeonesha kwamba:

- (a) Kama ilivyo kwenye Makadirio ya Matumizi kwa ajili ya Miradi ya Maendeleo, Bajeti ya Sekretarieti ya Ajira katika Utumishi wa Umma imeongezeka kwa **asilimia**

19.4 ikilinganishwa na bajeti iliyoidhinishwa kwa mwaka 2021/2022.

- (b) Bajeti ya Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora Fungu 32 imepungua kwa **asilimia 13.8**.
- (c) Kwa ujumla Makadirio ya Matumizi ya Kawaida kwa Ofisi ya Rais Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Taasisi zake yameongezeka kwa **asilimia 20.4**.

Mheshimiwa Spika, kwa uchambuzi huo ni dhahiri kuwa shughuli za usimamizi na uboreshaji wa Utumishi wa Umma pamoja na kusimamia misingi ya utawala bora zitatekelezwa kwa ufanisi zaidi. Hata hivyo, ufanisi huo utategemea kwa kiasi kikubwa na upatikanaji wa fedha. Bila shaka, Serikali itazingatia uzoefu uliopatikana katika utekelezaji wa bajeti ya mwaka 2021/2022 kurekebisha changamoto za upatikanaji wa fedha.

2.3.3 Uchambuzi wa Makadirio ya Matumizi kwa ajili ya Miradi ya Maendeleo

Mheshimiwa Spika, Makadirio ya Matumizi kwa ajili ya utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo yanasaidia kutoa picha ya mahitaji ya kiasi cha fedha kwa ajili ya Miradi katika kila hatua. Makadirio hayo yanapolinganishwa na uzoefu uliopatikana kwa Mwaka wa Fedha unaoisha, husaidia kubainisha picha halisi na uwezekano wa utekelezaji wa Miradi inayohusika. Kwa msingi huo, Kamati ilichambua Makadirio ya bajeti ya Maendeleo ya

Ofisi hii na Taasisi zilizo chini yake na kulinganisha na Matumizi ya fedha kwa ajili hiyo kwa mwaka wa fedha unaoisha. Mchanganuo wa Makadirio hayo unaonekana katika **Jedwali Na. 07.**

Jedwali Na.0 7: Uchanganuzi wa Makadirio ya Matumizi ya Miradi ya Maendeleo kwa Mwaka wa Fedha 2022/2023 kwa Ofisi hii na Taasisi zake ikilinganishwa na Mwaka 2021/2022

TAASISI	BAJETI KWA MWAKA 2021/2022		MAKADIRIO KWA MWAKA 2022/2023	
	KIASI KILICHOIDHINISHWA	% YA KUPOKEA	MAKADIRIO	% ONGEZEKO
Sekretarieti Balaza la Mawaziri	171,858,401,000	45.7	164,092,594,000.00	-4.5
Sekretarieti ya Maadili viongozi	1,850,000,000	4	3,470,000,000.00	87.6
Menejimenti ya Utumishi wa Umma	7,650,000,000	40.03	8,070,200,000.00	5.5
Idara ya Kumb. na Nyaraka	2,000,000,000	17	1,410,000,000.00	-29.5
Sekretarieti ya Ajira katika Utumishi wa Umma	-	0	3,658,000,000.00	
	183,358,401,000	44.7	180,700,794,000.00	-1.4

Mheshimiwa Spika, uchambuzi umeonesha yafuatayo:-

- (a) Jumla ya fedha inayoombwa kwa ajili ya Miradi ya Maendeleo ni **Sh. 180,700,794,000.00** sawa na **asilimia 0.4** ya bajeti yote ya Taifa kwa ajili ya Miradi ya Maendeleo.

- (b) Makadirio ya Matumizi kwa ajili ya Miradi ya Maendeleo ni **asilimia 21.2** ya bajeti ya Ofisi hii. Uwiano huo wa Matumizi ya Maendeleo kwa bajeti ya Ofisi ya Rais Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora inatofautiana na uwiano katika bajeti kuu kati ya bajeti ya Miradi ya Maendeleo na Matumizi ya kawaida. Wakati kwa Ofisi hii uwiano wa Matumizi ya Maendeleo kwa Matumizi ya kawaida ni **asilimia 21.2** kwa **asilimia 78.8**, uwiano katika bajeti kuu ni **asilimia 37.8** kwa **asilimia 62.2**.

SEHEMU YA TATU

3.0 MAONI NA USHAURI WA KAMATI

3.1 Maelezo

Mheshimiwa Spika, baada ya maelezo hayo, naomba kukamilisha uchambuzi kwa kubainisha Maoni ya Kamati yanayojenga mtazamo ambao ni msingi wa Ushauri wa Kamati. Maoni hayo ni kama ifuatavyo:-

- (a) Ushauri unaotolewa Bungeni kuhusu utekelezaji wa Mipango, Majukumu na Bajeti unahitaji kupewa nafasi stahiki ili kukidhi matarajio ya Wananchi;
- (b) Kuna umuhimu wa kufanikisha upatikanaji wa kiasi cha fedha za Matumizi kama inavyoidhinishwa na Bunge. Vinginevyo kuna hatari ya kukosekana kwa tija ya mipango inayokusudiwa kwa kipindi kinachohusika;
- (c) Fedha kwa ajili ya majukumu na shughuli zinazohusu kuhifadhi Kumbukumbu Tuli, Utunzaji wa Kumbukumbu na Ofisi Mtandao, Utunzaji wa Nyaraka na Kuwaenzi Waasisi wa Taifa zisipopatikana ipasavyo, inaweza kuathiri uwezo wa Taifa kukidhi malengo yake; na
- (d) Juhudi za Serikali kuimarisha misingi ya Utawala Bora na uzingatiaji wa haki kwa Watanzania wote, Wanawake na Wanaume kwa kuzingatia na kuheshimu Katiba na Sheria ni jambo linalosukuma Maendeleo halisi ya Tanzania.

3.2 Ushauri wa Kamati

Mheshimiwa Spika, kwa Maoni niliyobainisha kutokana na uchambuzi, naomba kutoa Ushauri wa Kamati kama ifuatavyo:-

- (a) Serikali iendelee kuzingatia ipasavyo, Ushauri unaotolewa Bungeni kuhusu utekelezaji wa Mipango, Majukumu na Bajeti kwa madhumuni ya kukidhi matarajio ya Wananchi;
- (b) Serikali ihakikishe kuwa fedha inayoidhinishwa na Bunge kwa ajili ya Ofisi hii na Taasisi zake inapatikana ipasavyo ili kufanikisha upatikanaji wa manufaa ya utekelezaji wa majukumu yaliyopangwa;
- (c) Idara ya Kumbukumbu na Nyaraka za Taifa iwezeshewe kifedha ili imudu na kuboresha utekelezaji wa majukumu yake ya kuhifadhi Kumbukumbu Tuli, Kutunza Kumbukumbu mbalimbali na Ofisi Mtandao, kutunza Nyaraka pamoja na Kuwaenzi Waasisi wa Taifa;
- (d) Serikali iendelee kuimarisha misingi ya Utawala Bora pamoja na na Kuboresha zaidi miundombinu, Maendeleo ya Watumishi na Mifumo ya utendaji kazi katika Utumishi wa Umma sambamba na kuboresha Mishahara na maslahi ya Watumishi;
- (e) Watumishi waendeleo kuhimizwa kuwa Wazalendo kwa nchi yetu na kufanya kazi kwa uadilifu, bidii, weledi na maarifa kama Msingi imara wa Maendeleo;
- (f) Serikali iendelee kutoa Ajira zaidi ili kukabiliana na changamoto ya upungufu wa Watumishi;

- (g) Serikali iendeele kusimamia na kutoa mafunzo maalumu ya mara kwa mara kwa Watumishi wa Umma ili kuwezesha utendaji kazi unaozingatia weledi na ustadi mkubwa;
- (h) Ujenzi wa Ikulu ya Chamwino ukamilishwe kwa wakati kama ilivyokusudiwa;
- (i) Serikali iweke Mikakati inayotekelezeka ya kutumia Rasilimali zake zinazojumuisha Watu wake ambao kimsingi wana uwezo mkubwa. Pia, kutumia Rasilimali nyingine za nchi;
- (j) Serikali itengeneze Kanzidata ya wanaofanyiwa usaili na kufaulu kwa lengo la kuwa na orodha ya Wataalamu wenye sifa wasioajiriwa, ambao wanaweza kuajiriwa bila usaili iwapo itatokea nafasi za ajira;
- (k) Pamoja na kazi nzuri inayofanywa na Mamlaka ya Serikali Mtandao (eGA) ya Uundaji wa Mifumo ya Kielektroniki inayofanikisha ukusanyaji wa Mapato ya Serikali, Mamlaka hiyo iendeele kufuatilia ufanisi wa Mifumo inayotengenezwa;
- (l) Chuo cha Uongozi kiamasishe uandishi wa Tawasifu za Viongozi waliofanya mambo yenye kuacha alama katika nchi yetu ili kuwaenzi. Aidha, Chuo kianze kuandika Tawasifu ya Tanzania kwa ajili ya vizazi vijavyo na kuweka Taswira kwa nchi zingine; na
- (m) Ofisi ya Rais Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora kwa kushirikiana na Ofisi ya Rais TAMISEMI waone namna

bora ya kushughulikia Watumishi wa Halmashauri wanaofanya vibaya sehemu moja na kuwahamishia sehemu nyingine.

SEHEMU YA NNE

4.0 HITIMISHO

4.1 Maelezo ya Kuhitimisha

Mheshimiwa Spika, kabla ya kumalizia taarifa hii, nilikumbushe Bunge lako Tukufu kuhusu mwelekeo aliouweka Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania Mhe. Samia Suluhu Hassan, alipolihutubia Bunge hili tarehe 22 Aprili, 2021 kwa kusema:

Naomba kunukuu: "Tutawapima Viongozi na Watumishi kwa namna wanavyotimiza majukumu yao, hatutawaonea aibu Viongozi na Watumishi wazembe, wezi na wabadhirifu wa mali za Umma. Tutaendeleza juhudi za kupambana na rushwa kwenye Utumishi wa Umma. Wajibu wa Watumishi wa Umma ni lazima uendane na haki zao." **Mwisho wa kunukuu.**

Mheshimiwa Spika, Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora inahusika na kufanikisha azma iliyodhihirishwa katika kauli hiyo. Ni dhahiri kuwa, maombi ya fedha yaliyowasilishwa na Mtoa hoja kabla ya taarifa hii, yanalenga kuenzi na kutimiza kwa vitendo mwelekeo alioutoa Mheshimiwa Rais mbele ya Bunge, siku ya Alhamisi, tarehe 22 Aprili, 2021. Kwa kuzingatia hilo, Kamati imefanya Uchambuzi na uchanganuzi kama nilivyoeleza. Aidha, Kamati imetoa Maoni kutokana na uchambuzi huo na kukamilisha kwa kutoa Ushauri.

4.2 Shukurani

Mheshimiwa Spika, baada ya kufanya hivyo, sasa naomba kipekee niwashukuru kwa moyo wa dhati Wajumbe wa Kamati kwa ushirikiano wao na namna ambavyo wamejitoa kikamilifu katika utekelezaji wa majukumu ya Kamati. Katika kipindi hiki cha kushughulikia bajeti ya Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora, Wajumbe walijitua kikamilifu na kutekeleza majukumu ya uchambuzi kwa moyo na weledi wa hali ya juu, bila kujali ufinyu wa muda uliotengwa ikilinganishwa na Mafungu mengi yaliyo chini ya Ofisi hii. Hali hiyo ni udhihirisho tosha kwamba, Wajumbe wa Kamati hii wako tayari kulitumikia Bunge, Taifa na Wananchi wakati wowote kwa Uzalendo mkubwa.

Mheshimiwa Spika, kwa umuhimu wake ningetamani kuwatambua Wajumbe wote wa Kamati kwa kutaja majina yao kama ifuatavyo:-

1. Mhe. Abdallah Jafari Chaurembo, Mb – **Mwenyekiti**
2. Mhe. Dennis Lazaro Londo, Mb – **Makamu Mwenyekiti**
3. Mhe. Margaret Simwanza Sitta, Mb
4. Mhe. Mwantum Mzamili Zodo, Mb
5. Mhe. Dkt. Thea Medard Ntara, Mb
6. Mhe. Saashisha Elinikyo Mafuwe, Mb
7. Mhe. Festo Richard Sanga, Mb
8. Mhe. Rehema Juma Migila, Mb
9. Mhe. Dkt. Alice Karungi Kaijage, Mb

10. Mhe.Mwatum Dau Haji, Mb
11. Mhe. Amandus Julius Chinguile, Mb
12. Mhe.Sebastian Simon Kapufi, Mb
13. Mhe. Michael Constatino Mwakamo, Mb
14. Mhe. Lazaro Justin Nyamoga, Mb
15. Mhe. Mwantakaje Haji Juma, Mb
16. Mhe. Omar Issa Kombo, Mb
17. Mhe. Shanif Jamal Mansoor, Mb
18. Mhe. Zacharia Paul Issaay, Mb
19. Mhe. Seif Salum Seif, Mb
20. Mhe. Constantine John Kanyasu, Mb
21. Mhe. Mwantatu Mbaraka Khamis, Mb
22. Mhe. Tunza Issa Malapo, Mb
23. Mhe. William Vangimembe Lukuvi, Mb
24. Mhe. Prof. Palamagamba Aidan Mwaluko Kabudi, Mb

Mheshimiwa Spika, nitumie fursa hii kumshukuru sana Waziri wa Nchi, Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora Mhe. Jenista Joachim Mhagama (Mb), pamoja na Naibu Waziri wa nchi, Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora, Mhe. Deogratius John Ndejembu (Mb), kwa ushirikiano mkubwa walioipatia Kamati wakati wa kuchambua Hoja aliyoiwasilisha. Nawashukuru pia Makatibu Wakuu Dkt. Moses Kusiluka (Ikulu), Dkt

Laurean Ndumbaro (Utumishi), na Naibu Katibu Mkuu (Utumishi) Ndg. Exavia Daudi, kwa ushirikiano wao kwa Kamati wakati wa kuchambua Taarifa ya Utekelezaji wa Majukumu ya Ofisi hiyo kwa mwaka wa fedha 2021/2022 na Makadirio ya Mapato na Matumizi kwa mwaka wa fedha 2022/2023.

Mheshimiwa Spika, kwa namna ya pekee namshukuru Katibu wa Bunge Ndg. Nenelewa Mwiambi, *ndc*, Mkurugenzi wa Idara ya Kamati za Bunge Ndg, Athuman Hussein, *ndc*, Makatibu wa Kamati, Ndg. Gerald Magili, Ndg. Angelina L. Sanga, na Ndg. Sikudhan Mbinga wakisaidiwa na Ndg. Paulina Mavunde, kwa uratibu wao mzuri wa shughuli za Kamati ikiwa ni pamoja na kuandaa na kukamilisha Taarifa hii kwa wakati.

Mheshimiwa Spika, baada ya maelezo hayo, sasa naliomba Bunge lako Tukufu likubali kuidhinisha Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora, kwa mwaka wa fedha 2022/2023, kama yalivyowasilishwa na mtoa hoja hivi punde.

Mheshimiwa Spika, naomba kuwasilisha na ninaunga mkono hoja.

Abdalla J. Chaurembo (Mb)

MWENYEKITI
KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA
UTAWALANA SERIKALI ZA MITAA

21 Aprili, 2022